

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

17.7.2024

Hinkuyskän toimenpideohje

Hinkuyskä on Bordetella pertussis -bakteerin aiheuttama akuutti hengitystieinfektio. Hinkuyskä tarttuu henkilöstä toiseen ensisijaisesti pisaratartuntana (suora kontakti potilaan hengitysteiden eritteisiin esim. hänen aivastaessa tai yskiessä). Taudin alkuvaiheessa se tarttuu hyvin herkästi, mutta tartuttavuus vähenee vähitellen. Taudin itämisaika on 1–3 viikkoa tartunnan jälkeen.

Sairastunut ei ole enää tartuttava, kun oireiden alusta on kulunut kolme viikkoa. Tauti tarttuu erityisen herkästi perheissä ja koululuokissa. **Oireeton henkilö ei ole tartuttava.**

Hinkuyskä on valvottava tartuntatauti. Mikrobiologian laboratorioilla on ilmoitusvelvollisuus tehdä ilmoitus THL:n tartuntatautirekisteriin.

1.1 Oireet

Hinkuyskän tyypillinen oire on useita viikkoja, jopa 2–3 kuukautta kestävä yskä, joka muuttuu yleensä vähitellen puuskittaiseksi. Erityisesti pienillä lapsilla yskä voi olla tikahduttavaa ja sisäänhengitys voi vaikeuta, jolloin kuuluu hinkuva ääni yskänpuuskan loppuvaiheessa. Yskänpuuskan lopussa lapsi saattaa myös oksentaa. Puuskien välillä potilas on yleensä hyväkuntoinen ja vähäoireinen.

1.2 Hoito

Hinkuyskän taudinkulkua voidaan lievittää antibiootihoidolla, jos hoito päästään aloittamaan taudin alkuvaiheessa, alle kaksi viikkoa oireiden alusta. **Tartuttavuus loppuu viiden vuorokauden kuluttua antibiootin aloituksesta. Jos oireiden alusta on kulunut yli kuukausi, ei antibioottihoitoa kannata aloittaa, koska siitä ei ole enää hyötyä.**

Pikkulapset hoidetaan usein sairaalassa. Hinkuyskä on erityisen vaarallinen alle kuuden kuukauden ikäisille rokottamattomille tai puutteellisesti rokotetuille pikkulapsille. Erityisen riskiryhmän muodostavat alle kolmen kuukauden ikäiset lapset, jotka eivät ole vielä ehtineet saada ensimmäistä hinkuyskärrokoteannosta.

Yksittäisen hinkuyskätapauksen yhteydessä:

- Tunnistetaan hinkuyskätapauksen perheessä muut hinkuyskätapaukset ja annetaan mikrobilääkehoito niille, joilla oireiden alkamisesta on kulunut alle neljä viikkoa
- Jos hinkuyskätapauksen perheessä on alle puolivuotiaita lapsia tai yli 36. raskausviikolla oleva, koko perheelle annetaan mikrobilääkeprofylaksi riippumatta oirekuvasta tai rokotusstatuksesta

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

17.7.2024

- Tunnistetaan hinkuyskätapauksen muussa lähipiirissä olevat alle yksivuotiaat lapset ja yli 36. raskausviikolla olevat naiset. Annetaan heille mikrobilääkeprofylaksi, jos he ovat olleet lähikontaktissa hinkuyskätapaukseen kolmen viikon sisällä tämän oireiden alkamisesta eikä lähikontaktista ole kulunut yli kolme viikkoa

Mikrobilääkeprofylaksiaa käytetään silloin, jos on kyse epidemiasta koululuokassa, päiväkodissa tai työyhteisössä. Mikrobiprofylaksia annetaan myös hinkuyskään sairastuneen koko perheelle, jos perheessä on alle puolivuotiaita lapsia tai yli 36.raskausviikolla oleva.

1.3 Eristys

Sairastuneiden lasten tulee olla poissa koulusta ja päiväkodista viisi vuorokautta mikrobilääkehoidon alkamisesta. Yli kolme viikkoa yskineitä ei tarvitse eristää. Sairaalassa ja muissa yksiköissä noudatetaan pisaravarotoimia viiden vuorokauden ajan mikrobilääkehoidon alusta lukien.

1.4 Testaus

Hinkuyskää voidaan testata nenänielusta PCR-testillä (4345 BopeNhO, 8940 ResNhO). *Ensisijaisesti otetaan Bope-NhO testi, koska ResNhO herkkyys löytää hinkuyskä on heikompi.* Hinkuyskä voidaan testata myös verinäytteestä vasta-ainemäärityksellä (2471 S-BopeAb), kun oireet ovat kestäneet yli kaksi viikkoa. **Hinkuyskän testaaminen on tarpeen, mikäli henkilöllä on tiedossa kontakti hinkuyskätapaukseen tai jos oireet erityisesti viittaavat hinkuyskään.** Testiin hakeudutaan aina lähetteellä.

1.5 Rokotteet

Hinkuyskärokote kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan. Suomessa kaikki lapset ja nuoret aikuiset saavat hinkuyskärokotuksen maksutta osana kansallista rokotusohjelmaa. Taudin ehkäisyn kannalta on tärkeää, että kaikki ottavat rokotusohjelman mukaiset rokotukset ajallaan. Hinkuyskärokotukset annetaan kolmen, viiden ja 12 kuukauden iässä, sekä tehoste vielä neljän, 14:n ja 25 vuoden iässä. Lisäksi alle vuoden ikäisten lasten kanssa työskentelevillä tartuntatautilaki edellyttää tehosterokotusta viiden vuoden välein.

Lisätietoa hinkuyskästä THL:n sivuilta [Toimenpideohje hinkuyskätapauksiin](#)